

Çok kültürlü tarih eğitimi ve Avrupa
Boyutu hakkında öğretmen adaylarının
görüşleri: Karşılaştırmalı bir analiz

Dr. Penelope Harnett
West of England Üniversitesi, Bristol

Proje arka planı

- Türkiye ve AB arasında sürdürülebilir bir ilişki için öne çıkan faktörler çok kültürlülük, farklılık, katılımcı demokrasi ve sivil diyalogdur.
- Türkiye'nin AB'ye katılım sürecinde tarih ve ö retimi önemli bir yer tutmaktadır.

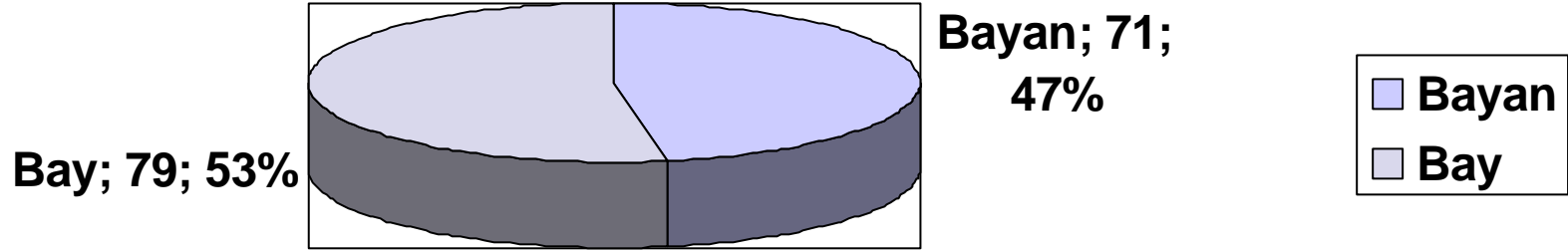
Ampirik ara tırma

- ki a amada gerçekle tirildi:
 - lk a amada tarih ve sosyal bilgiler  retmenleri ve  retmen adaylarına yönelik bir anket çalı ması ortak üniversitelerin yer aldı ı Kayseri, Trabzon ve Bristol illerinde gerçekle tirildi.
 - Anket de erlendirmesi sonucu ortaya çıkan hususlar yine  retmen,  retmen adayları ve  retmen e itimcileriyle derinlemesine mülakatlar ile irdelendi.

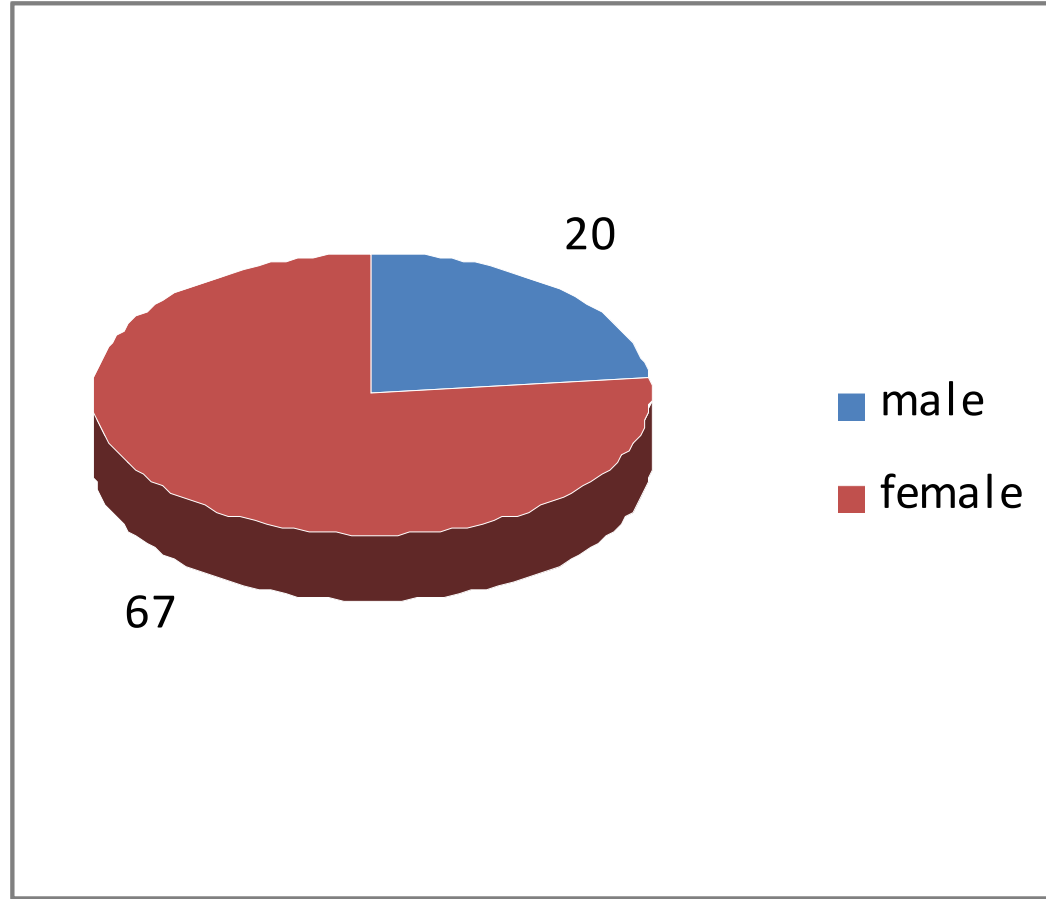
Anket

- Kişisel bilgiler
- Tarih eğitimi ve tarih derslerinde Avrupa boyutu hakkında görüşler
- Hizmet öncesi öğretmen eğitimi hakkındaki görüşler
- Türkiye-AB ilişkilerinin siyasal boyutu ve çok kültürlülük

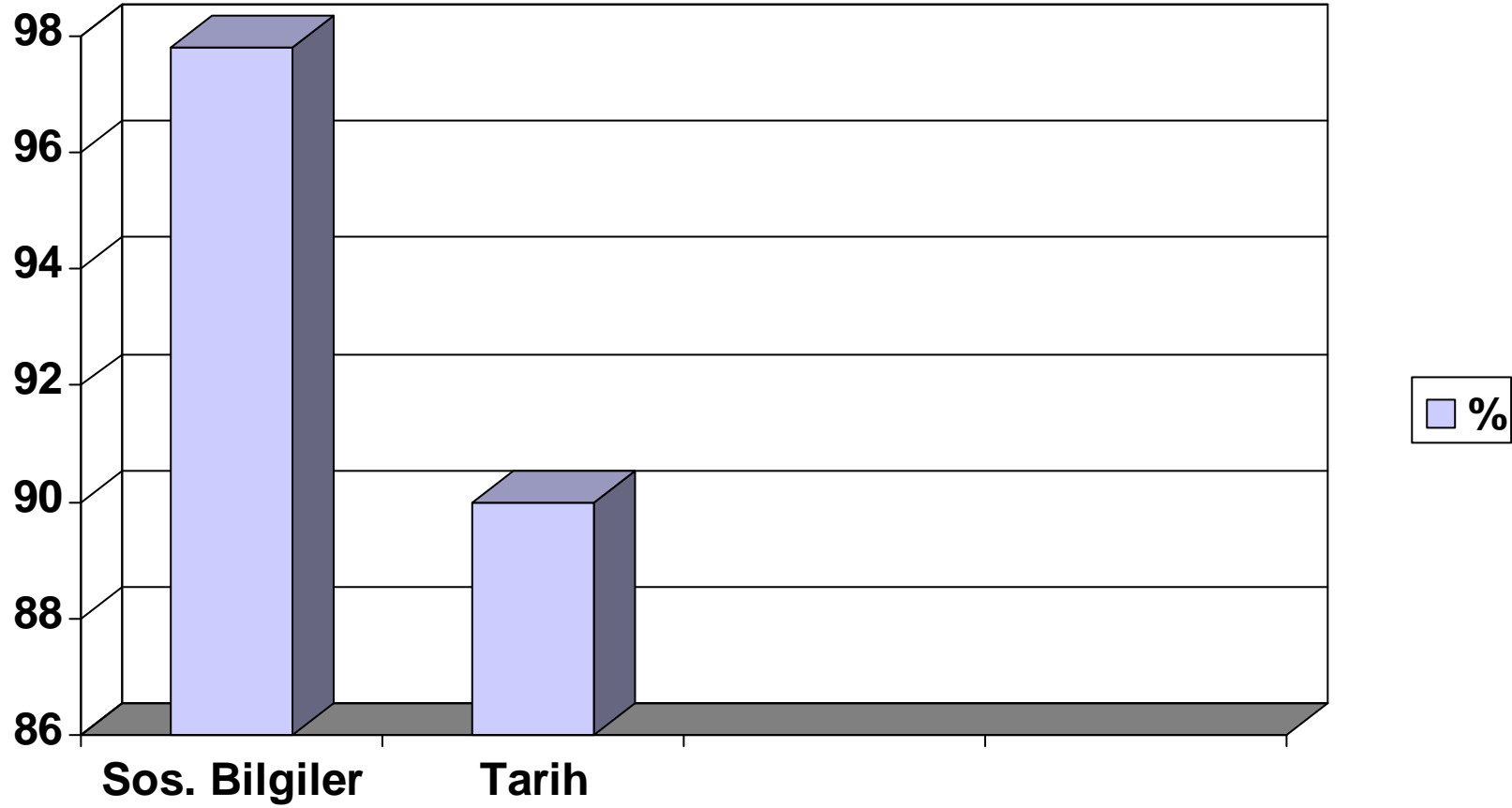
Örneklem- Türk tarih ö retmen adayları

Örneklem- İngiliz tarih ö retmen adayları

Hiç yurtdışına çıkmamış öğrenciler- Türkiye

ngiltere'deki ö rencilerin seyahat etti i ülkeler

Ülke	Seyahat sayısı
Fransa	133
spanya	108
İtalya	64
Almanya	55
Yunanistan	54
Türkiye	43
Belçika	37
Avusturya	29
Hollanda	28
Portekiz ve İsviçre	27
Galler	19
Polonya	16
Çek Cumhuriyeti ve İrlanda	14

Daha az sayıda ziyaret edilen yerler

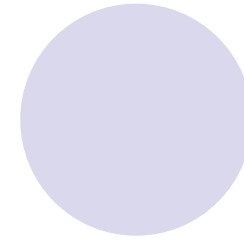
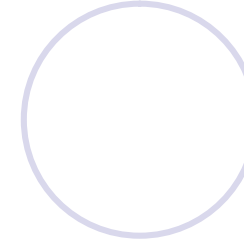
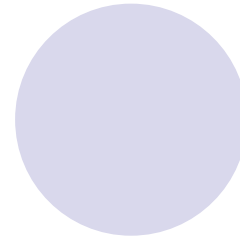
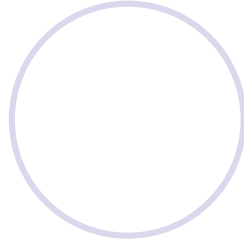
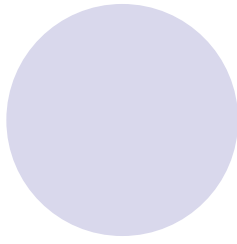
- Bulgaristan 9
- koya, Danimarka, Kıbrıs 8
- Malta, MAcaristan ve sve 7
- Hırvatistan ve Slovakya 6
- Norveç 5
- Slovenya, Finlandiya ve Rusya 4
- Estonya, Lüksemburg 3
- Romanya 2
- Litvanya ve Makedonya 1

A a ıdaki faktörler di er insanlarla yakın ili kiler kurmanızı ne derece etkiler? Türk ö renciler

Faktörler	Asla	Çok az	Bazen	Ço u zaman	Daima
Dini inançlar ve uygulamalar	25,33	27,33	27,33	14,67	3,33
İrk ve milliyet	40,00	32,67	18,67	6,67	1,33
Siyasi dü ünceler ve uygulamalar	18,00	31,33	31,33	14,67	2,67
Ya am biçimi	18,00	24,00	20,67	29,33	5,33
Sosyal sınıf	64,67	18,67	8,00	4,67	2,00
Cinsiyet faktörü	44,67	19,33	20,00	10,67	2,67
E itim seviyesi	36,00	22,67	18,00	16,00	6,67

A a ıdaki faktörler di er insanlarla yakın ili kiler kurmanızı ne derece etkiler? Igiltere'den ö renciler

Faktörler	Asla	Çok az	Bazen	Ço u zaman	Daima
Dini inançlar ve uygulamalar	48.18	32.73	12.73	1.82	0.91
İrk ve milliyet	67.27	20.00	9.09	0.91	0.91
Siyasi dü ünceler ve uygulamalar	36.36	23.64	24.55	3.64	0.91
Ya am biçimi	21.82	21.82	42.73	10.00	2.73
Sosyal sınıf	50.00	26.36	17.27	1.82	1.82
Cinsiyet faktörü	64.55	19.09	12.73	0.91	0.91
E itim seviyesi	56.36	21.82	15.45	3.64	0.91

Faktörler – bazen, nerdeyse her zaman , her zaman			
	Turkey	England	% farklılık
Dini inançlar ve uygulamalar	45.33	15.46	29.87
İrk ve milliyet	26.67	10.91	15.76
Siyasi dü ünceler ve uygulamalar	48.67	29.10	19.57
Ya am biçimi	55.33	55.46	0.13
Sosyal sınıf	14.67	20.91	6.24
Cinsiyet faktörü	33.34	14.55	18.79
E itim seviyesi	40.67	20.00	20.67

Türkiye ve İngiltere'den benzer cevaplar: katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum

fadeler	Türkiye	İngiltere
Öğrenciler Avrupa Birliği hakkında eğitim almalıdır	85.34	95.55
Avrupa hakkında eğitim verirken öğretmenler insanlardan (kültürel unsurlar) çok mekan (fiziki çevre) üzerinde durmalıdır.	31.33	31.33
Öğrenciler çoklu kimlikler edinmeye teşvik edilmelidir. (Türk ve Avrupalı kimliği gibi)	42.66	51.82

Cevaplardaki farklılıklar; katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum

fadeler	Türkiye	ngiltere
E itimde Avrupa kültürü, perspektifi, boyutu hakkında açıklamalar yapılması müfredata olumlu bir katkıdır.	76.00	94.54
Avrupa Birli i hakkındaki e itim, olay ve olgulardan çok de erler (demokrasi, insan hakları vb.) ö retimi hakkında olmalıdır.	76.67	44.82
Milli kültürün Avrupa kültürüyle ortak noktalarını vurgulayan bir Avrupa e itimini destekliyorum.	74.66	55.46
Milli kültürün Avrupa kültürüyle farklarını (ya da üstün yanlarını) vurgulayan bir Avrupa e itimini destekliyorum.	62.67	40.82
Ö rencilere Avrupa Birli i taraftarı bir e itim verilmesi ihtilafı bir konudur.	73.33	34.55
htilafı konularda bir e itim ilkö retim/ortaö retim çocukları için uygundur.	12.66 İlkö retim 48.66 Ortaö retim	80.91 İlkö retim 81.82 Ortaö retim

Ne tür bir Tarih programı gelecek nesillerin ihtiyacını karşılar?

Ölçütler	TR Evet (%)	EN Evet (%)
a. Yerel tarihe a ırlık verilmelidir	54,67	84.00
b. Milli tarihe a ırlık verilmelidir.	84,67	85.00
c. Bölgesel tarihe a ırlık verilmelidir.	34,67	69.00
d. Avrupa tarihine a ırlık verilmelidir	32,67	70.00
e. Dünya tarihine a ırlık verilmelidir	84,00	89.00

**Sosyal Bilgiler ve Tarih derslerinde Avrupa ile ilgili konular
hangi başlıklarda öğretilmelidir?**

fadeler	TR Evet	İngiltere Evet
a. Avrupa'yla ilgili konuları o konuda ülkemizin Avrupa'ya katkısı olması öğretilmelidir.	42	49
b. Avrupa'yla ilgili konuları Avrupa'daki gelişmelere ülkemiz tepki göstermesi öğretilmelidir.	58	44
c. Ülkemizi Avrupa kültürünün bir parçası olarak öğretilmelidir.	17,33	72
d. Avrupa ile ilgili başlıksız konuları ülkemizin tarihi ile ilişkili olmasa da öğretilmelidir.	46,67	32
e. Avrupa'nın durumu ve buradaki gelişmeler ülkemizi sürekli ilgilendirdiği için öğretilmelidir.	82,67	67

Gelecekte tarih/sosyal bilgiler ö retmeni olarak hangi konuları daha çok vurgulamak istiyorsunuz? Birle tirilmi cevaplar– orta düzeyde/ ço unlukla

Konular	Turkiye	ngiltere	% fark	
a. Milli kimli i geli tirmek ?	92.00	46.08	45.92	
b. Avrupa kimli inin ortak unsurlarını kavratmak ?	42.67	43.64	0.97	
c. Demokrasinin önemini kavratmak?	95.34	60.91	34.43	
d. Farklılıklara ve çe itlili e saygı geli tirmek?	96.00	83.63	12.37	
e. Ho görü geli tirmek?	96.67	75.46	21.21	
f. Avrupalılık kimli i geli tirmek?	26.67	51.82	25.15	
g. Toplumsal uyumun gereklili ini benimsetmek?	92.00	75.46	16.54	
h. Çoklu bakı açısı geli tirmek?	97.33	67.27	30.06	
i. Ele tirel dü ünme kabiliyeti kazandırmak?	100.00	68.18	31.82	
j. Birlikte karar verme gereklili ini kavratmak?				4 , 6

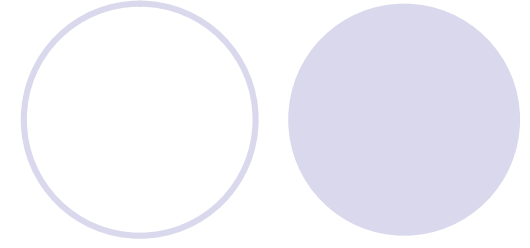
Ortak bakı a
sahip bir Avrupa
olu turmak için
Avrupa'daki her
bir okulda
ö retilmesi
gereken
konuların önem
sıralaması

Demokrasi ve insan hakları: (ho görü, Demokrasi, Vatanda lık, nshan hakları, Ele tirel dü ünme, çoklu bakı açısı)	56,67 30.91
Avrupa tarihindeki ortak tecrübeler: (Aydınlanma, htilaller, Liberalle em hareketleri, Holocaust, Uluslar arasındaki ili kileri, Refah devleti, Fa izm, sosyalizm, Marxism, milliyetçilik, ırkçılık, komunizm, totalitarizm)	29,33 22.73
Avrupa ve dünya: (Ke ifler ça ı, Kolonilicik, emperyalizm, So uk Sava , Komünizmin çökü ü, Uluslarüstü kurulu lar, 11 Eylül'den sonra dünya	19,33 5.45
Avrupa ekonomik tarihi: (Bilim ve teknoloji)	18,67 4.55
Kadın ve cinsiyet tarihi: (Kadın hareketleri , tarih boyunca kadın erkek ili kileri, tarih e itiminde cinsiyet meseleleri)	16,67
Avrupa'nın kültürel tarihi, mirası ve sanatı: (Antik ça , Orta ça lar, Rönesans, Avrupa siyasi tarihi, Avrupa kültürel mirası	20.91
Avrupa'nın çok kültürlülü ü: (Dinler tarihi(Islam & reform hareketleri), Etnik tarihler, Azınlıların tarihi, Avrupa'da çokkültürlü entegrasyon)	4.55

Ö retmen adaylarının aldıkları eğitim hakkındaki görüşleri

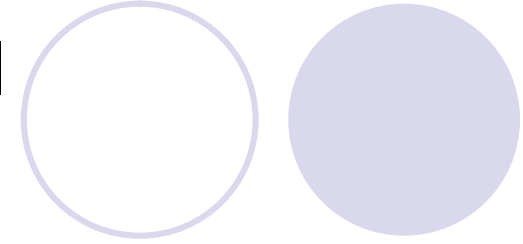
- ki ülkede de Ö retmen adayları eğitimleri esnasında Avrupayla ilgili konular hakkında daha çok öğrenmek istemektedirler.
- Avrupa hakkında eğitim süresi ve kaynakları üzerinde büyük farklılık çıkmıştır, Türk öğrenciler daha çok zaman ve kaynak ayrılmasını istemektedirler.
- Müfredatta Avrupa vatandaşlarının tercih edilmesi hakkında büyük farklılık çıkmıştır (Türk öğrenciler bu öneriye % 84 oranında, İngiliz öğrenciler % 34 oranında katılmamakta.

Kendinizi ne oranda Avrupalı hissediyorsunuz?

Asla	Çok az	Bazen	Ço u kez	Her zaman
52.67	20.00	16.00	9.33	2.00
10.00	25.00	34.00	10.00	16.00

Kendinizi ne oranda Asyalı hissediyorsunuz ?

Asla	Çok az	Bazen	Ço u kez	Her zaman
10.67	4.67	19.33	43.33	21.33
90.00	0.91	3.64	0.00	2.73

Kendinizi a a ıdakilerden hangisine daha çok ait hissediyorsunuz?

Ba ka bir yere	Avrupaya	Ülkenize	Bölgenize	Mahalli çevrenize	
2.67	1.33	70.00	7.33	14.67	
4.55	4.55	28.18	17.27	38.18	

Ö retmen adaylarının çokkültürlü toplumlar üzerine dü ünceleri

- ki grup da Türkiye ve ngiltere'nin çok kültürlü toplumlar oldu unu dü ünmektedir (%83.33 ve % 81)
- 'Yabancı kökenli insanların bir ülkede sürekli ya ayıp kabul görmeleri için din ve kültürlerinin o ülkenin normlarıyla çatı an kısımlarından vazgeçmelidirler' ifadesine farklı oranlarda katılımı lardır
- (Türkiye – %15.33 katılıyorum; ngiltere –% 47.00 katılıyorum)

Ö retmen adaylarının katılıyorum/ kesinlikle katılıyorum oranındaki belirgin farklılıklar

fadeler	Türkiye	ngiltere	Farklılık %
Tarihte taraflar arasında olan olaylar Türkiye'nin AB'ye girmesine engel olacaktır.	69.34	17.00	52.34
AB bir Hristiyan kulübüdür ve bu nedenle Türkiye'yi asla kabul etmeyecektir.	62.00	16.00	46.00
Türkiye bir Asya ülkesidir	62.66	26.00	36.66
Türkiye hem Avrupa hem Asya'ya aittir	74.00	42.00	32.00
AB Türkiye'ye güvenlik ve jeopolitik gerekçelerle ihtiyaç duymaktadır.	80.67	49.00	31.67
Türkiye AB'ye ekonomik gerekçelerle ihtiyaç duymaktadır.	82.67	52.00	30.67

Üzerinde en çok uzla ılan ifade uydur

- Türkiye'nin AB'de yeri vardır çünkü AB çok kültürlülük ve demokratik değerler üzerine kurulmu tur.
- (%56.00 Türkiye; % 50.00 ngiltere)

Genel sonuçlar

